

Η διδασκαλία των Ιουστίνου Πόποβιτς - Αθανασίου Γιέβτιτς για την Παναγία

/ [Πεμπτουσία](#)

Αυτά δεικνύουν πόσο πολύ μακράν βρίσκονται οι δύο διδάσκαλοι Ιουστίνος Πόποβιτς και Αθανάσιος Γιέβτιτς από την νεώτερη αιρετική δοξασία της Βατικάνειας[25] Ρωμαϊκής Θεολογίας περί της «ασπίλου συλλήψεως» της Παναγίας Θεοτόκου και της γεννήσεώς της άνευ του προπατορικού αμαρτήματος, όπως αυτό διατυπώνεται σύμφωνα με τον Αθανάσιο Γιέβτιτς[26] στους θεολόγους της Εσπερίας (M. Jugie[27], C. Chevalier, P. Voulet) οι οποίοι θέλησαν να αποδώσουν την κακοδοξία αυτή και στον Ιω. Δαμασκηνό. Αντίθετοι σε αυτή την αυθαιρεσία είναι οι ορθόδοξοι σλάβοι τόσο ο A. Lebedev[28] όσο και ο S. Bulgakov[29]. Η αυθαίρετη αυτή δοξασία είναι προϊόν του «αλάθητου» πάπα του Βατικανού, πού όχι μόνο αποχωρίζει την Παναγία Θεοτόκο από τους προγόνους της, τους προπάτορες και την υπόλοιπη ανθρωπότητα, ώστε να αρνείται όλο το νόημα της προετοιμασίας της οικονομίας της ιεράς ιστορίας της Παλαιάς Διαθήκης, επιπλέον μειώνει την πραγματική αξία και αγιότητα της Παναγίας Παρθένου, υπονομεύοντας την πραγματικότητα και το «σωτήριο» της σαρκώσεως του Θεανθρώπου.

Πηγή: bona-mente.com

Αυτή η αυθαίρετη δοξασία υπονόμεισε όλη την αλήθεια της σωτηρίας, διότι αρνείται την ενότητα της φύσεως του ανθρωπίνου γένους και θέτει υπό αμφισβήτηση την πραγματική σωτήρια σάρκωση του Θεανθρώπου Χριστού από ένα πρόσωπο γνήσιο αντιπρόσωπο της ανθρωπότητας, ως παρατηρεί ο Ιουστίνος Πόποβιτς[30]: «η ενότης της ανθρωπίνης φύσεως είναι μία βασική αλήθεια της Ορθοδόξου ανθρωπολογίας, ενώ έχει παραμεληθή εις την ρωμαιοκαθολικήν θεολογία». Επίσης, ο π. S. Bulgakov[31], παρατηρεί ότι στην ρωμαιοκαθολική θεολογία «απουσιάζει γενικώς η σαφής ανθρωπολογία», να σημειώσουμε τονίζει ο Αθανάσιος Γιέβτιτς αυτό αυθαίρετα συνέβη στην ρωμαιοκαθολική θεολογία και «θεωρούμε ότι αυτό έγινε λόγω της αποχωρίσεώς της και ανεξαρτοποιήσεως από την Χριστολογία»[32]. Την δε φύση, την μετά των αδυναμιών και ασθενειών και της φθοράς (πείνα, δίψα, κόπο, πόνο, θάνατο), χωρίς όμως της αμαρτίας, προσέλαβε ο Θεάνθρωπος εκουσίως και λόγω της οικονομίας, από την Παρθένο

Μαρία και Θεοτόκο, για να αναλάβει όλον τον άνθρωπον.

Όλα αυτά θα έπρεπε να τα έχει υπόψιν της η Βατικάνεια Θεολογία, επισημαίνουν οι σέρβοι διδάσκαλοι, και να μην «ανακηρύττει τοιαύτας καινοτομίας εις 'δόγματα', τα οποία την απομακρύνουν ολοέν και περισσότερο από την θείαν Παράδοσιν της Αλήθειας της Εκκλησίας του μόνου Σωτήρος Χριστού»[33]. Εμείς οι Ορθόδοξοι τονίζουν οι σλάβοι διδάσκαλοι Ιουστίνος Πόποβιτς και Αθανάσιος Γιέβτιτς πιστεύουμε για την Θεοτόκο όπως μας παρέδωκαν οι Πατέρες, η δε εσφαλμένη «ευσέβεια» των Δυτικών «δεν ημπορεί να είναι το μέτρον της πίστεως και της αληθείας»[34].

Αλλά όση και αν ήταν η δόξα των αρετών και της χάριτος της Παναγίας Θεοτόκου και Αειπαρθένου Μαρίας, η αποκορύφωση της δόξας της «είναι αναμφιβόλως ο Ευαγγελισμός και η Γέννησις του Χριστού»[35]. Πράγματι μετά το τέλος της παραμονής της στον ναό και μετά την παράδοσή της από τους Ιερείς στον δίκαιο και σώφρονα Ιωσήφ, τον φύλακα της παρθενίας της (σύμφωνα με τον Ιω. Δαμασκηνό, τον οποίο επαναλαμβάνει ο Αθανάσιος Γιέβτιτς), όταν ήλθε το πλήρωμα του χρόνου η Παναγία Παρθένος δέχεται μέσω του Αρχαγγέλου τον Ευαγγελισμό της Αγίας Τριάδος και αναδεικνύεται αληθώς Θεοτόκος. Διότι «διά της ταπεινώσεως της Παναγίας και της υπακοής της εις τον Θεό ελύθη άπαξ διά παντός το πρόβλημα και η τραγωδία της ανθρώπινης ελευθερίας και η ελευθερία του ανθρώπου απεδείχθη ως κτισθείσα 'κατ' εικόνα και ομοίωσιν' της ελευθερίας του Θεού» όπως συχνά αναφέρει ο Ιουστίνος Πόποβιτς[36], ακολουθώντας τον άγιο Μάξιμο και τους άλλους ορθόδοξους Πατέρες αυτή την θέση πιστοποιεί και ο V. Lossky[37]. Για να συμπληρώσει ο Αθανάσιος Γιέβτιτς[38]: «δεν εγέννησε δηλαδή η Θεομήτωρ ένα απλώς θεοφόρον ή θεωθέντα άνθρωπον, αλλ' αυτόν τούτον τον Θεόν Λόγον, τον Μονογενή Υιόν του Θεού», ενώ η «Θεοτόκος όπως πρό του τόκου, έτσι και έν τω τόκω και μετά τον τόκον ήτο και παρέμεινε διαπαντός παρθένος».

Η Θεοτόκος τα έτη της επίγειας ζωής του Υιού της έζησε μαζί Του, και κατά την ώρα του σταυρικού Του θανάτου, η άβυσσος των πόνων της Παναγίας δεν κατέβαλε ούτε κατεπόντησε αυτήν «διότι εβυθίζετο συνεχώς εις μίαν ισομεγέθη άβυσσον της υπομονής της Παναγίας και της ταπεινώσεώς της και της πίστεως και ελπίδος, και της απολύτου αφοσιώσεώς της εις τα κρίματα του Θεού», παρατηρεί ο Φιλάρετος Μόσχας[39]. Όσον αφορά την πανένδοξο Κοίμηση και θαυμαστή Μετάσταση της Μητέρας του Κυρίου, ο Ιουστίνος Πόποβιτς και ο Αθανάσιος Γιέβτιτς επαναλαμβάνουν και ακολουθούν την πατερική διδασκαλία, διότι η Παναγία παρότι πέθανε ανθρώπινα και φυσικά, ο «θάνατος δεν έχει επάνω στην Παναγία ούτε μέσα της καμμία εξουσία», ο θάνατός της υπερβαίνει την

έννοια του «θανάτου» ώστε δεν ονομάζεται καν «θάνατος», αλλά «κοίμησις» και «θεία μετάστασις».

Οι δύο ως άνω διδάσκαλοι τονίζουν ότι η «αντινομία» αυτή του «ζωηφόρου θανάτου» της Παναγίας δεν πρέπει να παρακάμπτεται με ανθρωπίνους συλλογισμούς ή ευσεβιστικές δοξασίας, όπως είναι τα νέα «δόγματα» των Δυτικών περί «Immaculata Conceptio» και «Assumptio» (άνευ θανάτου), αλλά «να κρατήται η πίστις των Πατέρων και η Παράδοσις της Εκκλησίας του Χριστού. Η Παναγία Θεοτόκος δεν έχει ανάγκη από ψευδή δόξαν»[40]. Για να εξηγήσουν ότι «ο θάνατός της δεν είναι κάτι το άδοξον δι' αυτήν, διότι τον δρόμον αυτόν του θανάτου ήδη έχει περάσει ο Υιός της και ως Θεός και Σωτήρ 'τω θανάτω τον θάνατον κατέλυσε'».

Θα μπορούσαν να λεχθούν εδώ πάρα πολλά ακόμα στοιχεία μέσα από την σλαβική και σερβική βιβλιογραφία για το πρόσωπο της Θεοτόκου, τα οποία δεν αναφέρουμε, γιατί, όπως τονίσαμε ο πλούτος της θεοπαραδότου Ορθόδοξου Θεολογίας και σχετικής βιβλιογραφίας είναι ανεξάντλητος στο χώρο της σλαβικής και της σερβικής θεολογίας και βιβλιογραφίας. Θα χρειαζόμαστε πολλές περισσότερες σελίδες ανάπτυξης του θέματός μας, που κάλλιστα θα μπορούσε να αποτελέσει μια ξεχωριστή διδακτορική διατριβή, η οποία μπορεί να γίνει πρόκληση για νεώτερους συναδέλφους. Μάλιστα η σλαβική εκκλησιαστική υμνολογία περιέχει ύμνους και ωδές που θα μπορούσαν να αποτελέσουν μια σπουδαία έρευνα.

Εν κατακλείδι, η τιμή και ο μακαρισμός και η δόξα και η χάρη της Παναγίας Θεοτόκου στην Ορθόδοξη Εκκλησία δεν τελειώνει ποτέ, ακολούθως η ορθή πίστη και η προσκύνηση, γιατί το τελικό περί της Θεοτόκου μυστήριο, είναι το ίδιο το Μυστήριο του Θεανθρώπου Χριστού κατά τον άγιο Ιουστίνο Πόποβιτς[41].

[25] Βούλα του πάπα Πίου ΙΧ, "Ineffabilis Deus", 8 Δεκεμβρίου 1854.

[26] Αθανασίου Γιέβτιτς (ένθ' ανωτ.) σ. 428, υποσημ. 30.

[27] M. Jugie, S. Jean Damascene et l' Immaculee Conception, Bessarione (1923), p. 1-7. Πρβλ. C. Chevalier, La Mariologie de S. Jean Damascene, Orientalia Christiana Analecta, 109 (1936), p. 140. Πρβλ. P. Voulet, Introduction στην πρόσφατη επανέκδοση των Ομιλιών στην S.C. No 80, p. 20.

[28] Lebedev A., Raynosti Cerkvej Vostocnoj I Zapadnoj v ucenii o Presv. Djavje Marii Bogorodice, Varsava, 1881.

[29] Bulgakov S., Kupina Neopalimaja, Paris 1927, glav. 1-3.

[30] Ιουστίνου Πόποβιτς, *Dogmatika Pravoslavne Crkve*, τόμ. II, 256-261, Beograd 1980.

[31] Bulgakov S., *Kurina Neopalimaja*, s. 23.

[32] Αθανασίου Γιέβτιτς (ένθ' ανωτ.) σ. 428, υποσημ. 32.

[33] Αθανασίου Γιέβτιτς (ένθ' ανωτ.) σ. 429, υποσημ. 36. Πρβλ. Ιουστίνου Πόποβιτς, *Dogmatika Pravoslavne Crkve*, τόμ. III, 645, Beograd 1978.

[34] Αθανασίου Γιέβτιτς (ένθ' ανωτ.) σ. 249. Πρβλ. Ιουστίνου Πόποβιτς, *Dogmatika Pravoslavne Crkve*, τόμ. III, 645-668.

[35] Αθανασίου Γιέβτιτς (ένθ' ανωτ.) σ. 255. Πρβλ. Ιουστίνου Πόποβιτς, *Dogmatika Pravoslavne Crkve*, τόμ. III, 645-668.

[36] Πρβλ. Ιουστίνου Πόποβιτς, *Dogmatika Pravoslavne Crkve*, τόμ. III, 645-668.

[37] V. Lossky, *Η μυστική Θεολογία της Ανατολικής Εκκλησίας Θεσσαλονίκη 1964*, σ. 164.

[38] Αθανασίου Γιέβτιτς (ένθ' ανωτ.) σ. 257.

[139] Φιλάρετος Μόσχας, *Slova i rijeci*, 1844, tom. I., 442.

[40] Αθανασίου Γιέβτιτς (ένθ' ανωτ.) σ. 262. Πρβλ. Ιουστίνου Πόποβιτς, *Dogmatika Pravoslavne Crkve*, τόμ. III, 645-668.

[41] Ιουστίνου Πόποβιτς, *Dogmatika Pravoslavne Crkve*, τόμ. II, 256-261, Beograd 1980. Πρβλ. Ιουστίνου Πόποβιτς, *Dogmatika Pravoslavne Crkve*, τόμ. III, 645, Beograd 1978.